

יד מהרש"א

מסכת כתובות

פרק אלו נערו

חלק א'

כט. – לא:

מפתח

דף כט.....	3
תד"ה אלו נערות וא"ד וכו'	3
ד"ה ועל הכותית.....	6
בא"ד והא דלא תנא מצרי	8
בא"ד ועוד יש לומר	10
תד"ה ועל אשת אחיו	11
דף כט:.....	16
רש"י ד"ה אף קנס במקום מכר	16
תד"ה חילולין הוא עושה	17
דף ל.....	18
תד"ה אי לאפוקי.....	18
תד"ה הכל מודים	20
דף ל:.....	24
תד"ה דין ד' מיתות.....	24
תד"ה זר שאכל תרומה.....	25
תד"ה לא צריכא	28
תד"ה רב אשי	30
דף לא.....	39
תד"ה שעקירה צורך הנחה היא	39
דף לא:.....	44
תד"ה מהלך כעומד.....	44
תד"ה מגרר ויוצא	47
תד"ה אלא במיצעי	50
תד"ה רב אשי אמר	50

דף כט.

תד"ה אלו נערות וא"ד וכו'

- (1) משנה
(א) הבא על הנתינה יש לה קנס אע"ג דפסולה ואסורה לבא בקהל
- (2) רש"י
(א) "והיא אסורה לבא בקהל דדוד גזר עליהם
(ב) ועל שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים קרי להו נתינים"
- (3) הקדמה
(א) לכאורה ס"ל רש"י
(i) דיהושע כבר גזר עליהם להיות עבדים ומתוך כך פסולים הם לקהל
(ii) ואף דוד גזר עליהם ככה דאסורים לקהל מחמת גזירת עבדות
(ב) עיין יבמות עט. לטעמא אשר הוצרך לגזירת דוד לאחר שכבר גזר יהושע עליהם
- (4) רבינו תם
(א) נתינה אסורה לקהל מדאורייתא
(ב) וגזירות יהושע ודוד לא הוסיפו אלא שיעבוד של עבדות
- (5) תוספות
(א) קושיית ר"ת לרש"י
(i) משמע מראיות שונות דלא כרש"י אלא דאסורות מדאורייתא
(ב) תירוצ'
(i) בנכריותן אסורות מדאורייתא משא"כ בגירותן אינן אסורות אלא דרבנן
(ii) ומתניתין בגירותן איתני
(ג) קשיא לרש"י
(i) בהני מקומות בש"ס דכתיב בהו דאסורות מדאורייתא תני להו לנתינה בהדי ממזרת
(ii) ור"ת קובע
(1) דכל היכא דתני נתינה בהדי ממזרת
(2) בנתינה בגירותן משתעי
- (ד) תירוצ'
(i) אין הכא נמי דהא דתני נתינה בהני מקומות בגירותן איירי
(ii) ברם
(1) הא דתני בהני מקומות דאסורות דאורייתא
(2) דיקא על ממזרת קאי
- (6) המשך תוספות

(א) עוד קושיות לפירוש רש"י

(i) קשיא א'

(1) אי אמרת דאסורות משום עבדות

(2) אמאי יש לה קנס

(3) הרי שפחה אין לה קנס

(ii) קשיא ב'

(1) אמאי מותרין משוחררין ("חרורי") לבא בנתינה

(2) הרי חרורי אסורי בשפחה

(ב) תירוצ' "ומיהו הא יש לומר"

(i) הספיקה הגזירה לאסורן לבא לקהל

(ii) אבל מ"מ לאו עבדות ממש גזר עליהן

(7) מהרש"א

(א) בתירוצ' זה מיושב הא דאית להו קנס והא דחרורי מותרין בנתינה

(ב) ברם לא מיתרצא הא דהקשו לעיל לרש"י דמשמע מגמרא דאסירי מדאורייתא

(8) סוגיא ביבמות לפי ביאור תוספות ומהרש"א

(א) בימי רבי בקשו להתיר שיעבוד דנתינים

(ב) אמר רבי

(i) אם חלקנו נתיר

(1) כלומר אם נתיר דין ממון שיש לן בהן

(2) חלק מזבח מי נתיר כלומר מי יתיר איסורן

(9) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) לפירוש רש"י ניחא

(i) דאיסור שלהן תלוי בשיעבודן דהיינו בדין ממון שלהן דעבדים הן

(1) ולכן

(א) מובן דאין לומר הפקר ב"ד הפקר להפקיע לשיעבוד

(ב) משום דעל ידי זה ייבטל נמי איסור שלהן

(ב) אבל לפירוש ר"ת קשה

(i) דע"כ לא רצו לבטל אלא שיעבוד ממון שלהן

(ii) דאיסורן דאורייתא פשיטא דלא מפקינן

(iii) ואמאי לא אמרינן הפקר ב"ד הפקר לגבי שיעבוד

(01) ירושלמי

(א) נתינים יהושע ריחקום משום פסול משפחה ולא משום עבדות

(ב) דאי משום עבדות היינו דנין דלית להו קנס דהרי אין קנס לשפחה

11 מהרש"א

(א) קשיא

(i) נהי דמלישנא דריחקום משמע מירושלמי

(1) דאסורות משום גזירה כשיטת רש"י

(2) ולא מדאורייתא כשיטת תוספות

(ii) ברם

(1) לרש"י תיקשי הא דמסקי אשר לאו מצד עבדות ריחקום

(2) דהרי לשיטת רש"י אסורים לבא בקהל מחמת גזירת עבדות שלהן

שיטת רש"י גזירת יהושע ודוד	אסורים לבא בקהל משום גזירת עבדות
ירושלמי	אסורים לבא בקהל משום פסול משפחה

(ב) תירוץ

(i) עיין בלישנא דרש"י

(1) "והיא אסורה לבא בקהל דדוד גזר עליהם

(2) ועל שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים קרי להו נתינים"

(ii) עד כאן נקטנו אשר רש"י רצונו לומר

(1) אשר יהושע ודוד גזרו דאסורין לבא בקהל מחמת עבדות שלהם

(iii) אבל כשתדקדק תמצא דרש"י לא כתב דפסולים לבא בקהל משום עבדות

(iv) ויכולין אנחנו לפרש לשיטת רש"י

(1) אשר יהושע גזר עליהן עבדות

(2) ודוד גזר עליהן פסול משפחה ולא משום עבדות

(3) ובירושלמי לא מדובר אלא בגזירת דוד

(ג) קשיא

(i) הרי קבענו מיבמות דהני ב' גזירות בעצם גזירה אחת הן

(ד) תירוץ

(i) אין הכי נמי דיהושע ודוד גזירה אחת גזרו

(ii) והכי קאמר רש"י

(1) יהושע ודוד גזרו הרחקה להן משום פסול משפחה

(2) וכדי לבאר מאי טעמא נקראין "נתינים"

(3) מוסיף רש"י "על שם ויתנם יהושע וכו'"

ד"ה ועל הכותית

- (1) משנה
(א) קטנות אין להן קנס
(2) גמרא
(א) אתיא כר' מאיר דס"ל דקטנות אין להן קנס
(3) המשך משנה דידן
(א) כותית יש לה קנס
(4) רש"י
(א) קמ"ל דיש לה קנס אע"ג דמשנה סבירא לה דכותים גרי אריות הן
(5) תוספות
(א) קשיא
(i) הרי קבענו לגבי קטנה דמתניתין כר' מאיר אתיא
(ii) ונודע לן מסוגיא בבבא קמא דר' מאיר גופי' סבירא לי' דכותים גרי אמת הן
(ב) תירוץ
(i) יכול להיות דמתניתין אתיא כר' מאיר לגבי קטנה
(ii) ולגבי כותים פליגא עלי' דר' מאיר וס"ל דגרי אריות הן
(ג) קשיא
(i) לא יתכן
(1) דהרי בבבא קמא קאמר ר' מאיר
(א) דאע"ג דס"ל דכותים גרי אמת הן
(ב) מ"מ
(i) ישראל אינו חייב כשנגח שור תם שלו לשור של כותי
(ii) דקנס עשו בממונן
(ii) וקא מקשי התם
(1) דלא אתיא כמשנה דידן
(א) דס"ל כר' מאיר דכותים גרי אמת הן
(ב) ומ"מ יש להן קנס דאונס ומפותה
(ג) ולא עשו קנס בממונם למנוע מהן בהאי קנס דאונס ומפותה
(6) המשך גמרא בבבא קמא
(א) איכא תנא התם
(i) דפליג אר' מאיר
(ii) וס"ל דישראל חייב לכותי חצי נזק כאלו נגח שור של ישראל

7) מהרש"א

(א) שאלה

(i) האי תנא דפליג אר' מאיר וס"ל דמשלמין להן חצי נזק

(ii) האם מוכרח

(1) דמכ"ש דס"ל דכותים גרי אמת הן

(2) ולא פליג על ר' מאיר אלא בזה דהאי תנא ס"ל דלא עשו קנס בממונם

(iii) וא"כ נמצא

(1) דליכא מאן דאמר דס"ל דאיכא חיוב תשלומין לכותים אלו גרי אריות הן

(2) ותיקשי לרש"י דס"ל דיש להן קנס דאונס ומפתה אף אלו גרי אריות הן

(ב) תשובה

(i) יכול להיות דהאי מאן דפליג על ר' מאיר לגבי שור של כותי

(ii) בשיטת רש"י אזל אשר

(1) במשנה דידן ס"ל דיש להן קנס דאונס ומפתה אע"ג דגרי אריות הן

(2) ומובן נמי דבב"ק ס"ל דמשלמין להן חצי נזק אע"ג דגרי אריות הן

בא"ד והא דלא תנא מצרי

- (1) הקדמה א'
 - (א) מצרי ואדומי בדור ראשון או שני אסורין לבא בקהל
 - (ב) מצרי ואדומי בדור שלישי מותרין לבא בקהל
- (2) הקדמה ב'
 - (א) משנה דידן קא חשיב אחות אשה ונידה בהדי נערות פסולות
- (3) הקדמה ג'
 - (א) תוספות ניחא להו
 - (i) דבמשנה לא קא חשיב מצרית ואדומית דור ראשון ושני בהדי נערות פסולות
 - (ii) משום "שיש להן היתר"
 - (ב) ברם מקשין מאי טעמא דלא קחשיב יבמה לשוק בהדי נערות פסולות
- (4) מהרש"א
 - (א) שאלה
 - (i) האם יכול להיות אשר "יש להן היתר" משמעו
 - (1) אשר פסול מצרי ואדומי יכלה בדור ג'
 - (2) ודהיינו טעם דלא קחשיב להו מתניתין בהדי נערות פסולות
 - (ב) תשובה
 - (i) לא יתכן
 - (ii) דהרי קחשיב אחות אשתו בהדי נערות פסולות
 - (1) אע"ג דפסול שלה יכלה במיתת אשתו
 - (iii) ועוד
 - (1) דהרי קא מקשי תוספות דמשנה הוי לה למיחשיב יבמה לשוק בהדי נערות פסולות
 - (2) אע"ג דפסול שלה יכלה לאחר ייבום וגירושין או לאחר חליצה
- (ג) קשיא
 - (i) אין לדמות מצרית ואדומית לאחות אשתו ויבמה לשוק
 - (ii) דהרי
 - (1) פסול דאחות אשה יכול להיות שלא יכלה לעולם באם תמות בחיי אשתו
 - (2) ופסול דיבמה לשוק יכול להיות שלא יכלה לעולם אם לא תתיבם ולא נעשית חליצה
 - (iii) משא"כ פסול מצרי ואדומי דע"כ שיכלה בדור שלישי
 - (iv) וא"כ יכול להיות דמשמעו של "יש להם היתר" היינו דע"כ שיכלה בדור שלישי
- (ד) תירוץ
 - (i) לא יתכן דלא קחשיב מצרי ואדומי מחמת דע"כ יש להן היתר בדור שלישי

- (ii) דהרי קחשיב נידה בהדי נערות פסולות אע"ג דברור שיכלה פסול שלה בטבילתה
- (ה) שאלה
- (i) צודק
- (ii) ואכן תיקשי בקושטא למאי כיוונו תוספות באמרם אשר מצרי ואדומי יש להן היתר
- (ו) תשובה
- (i) הכי משמעו
- (1) נערה מצרית ואדומית בדור שלישי אכתי מצרית ואדומית מקריא הגם דאינה פסולה
- (2) הלכך
- (א) כדי ליחשב מצרית ואדומית בהדי נערות פסולות
- (ב) הוי איצטריך למשנה לפרש דבדור א' או ב' קאי
- (ז) שאלה
- (i) א"כ אמאי חשבו לנידה בהדי נערות פסולות מבלי לפרש דבקודם טבילה איירי
- (ח) תשובה
- (i) נידה לאחר טבילתה לא מיקריא נידה
- (ii) ולא איצטריך לה למשנה לפרש דמדובר לפני טבילתה
- (ט) שאלה
- (i) במהלך זו האם מצינו לתרץ הא דקא חשיב אחות אשתו בהדי נערות פסולות
- (י) תשובה
- (i) כן
- (ii) דהרי אשה לא מיקריא אחות אשתו אי לאו דמדובר בחיי אחותה
- (יא) שאלה
- (i) במהלך זו האם מוכן הא דמקשי תוספות אמאי לא קחשיב יבמה לשוק בהדי נערות פסולות
- (יב) תשובה
- (i) כן
- (ii) דאשה לא מיקריא יבמה לשוק אי לאו דמדובר בשלא נתייבמה ואינה חלוצה

בא"ד ועוד יש לומר

(1) תוספות

(א) משנה

(i) אלו נערות שיש להן קנס

(1) רישא

(א) ממזרת אשר היא בלאו וכן גיורת שנתגיירה וכו'

(2) סיפא

(א) אחותו ועוד חייבי כריתות אחרות

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) מחזיר גרושתו נמי עובר בלאו

(ii) ואמאי לא קא חשיב לה ברישא

(ב) תירוץ

(i) הכא לא קא חשיב אלא פסולי קהל

(ii) משא"כ מחזיר גרושתו דאינה אסורה אלא לבעלה

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי בסיפא תנא הבא על אחותו וכו' דאינה מפסולי קהל

(ב) תירוץ

(i) תוספות רצונם לומר

(1) דברישא לא חשיב אלא פסולי קהל

(א) ומחזיר גרושתו בפשיטות אינה מפסולי קהל

(2) ובסיפא

(א) דבקושטא תנא שאינן פסולי קהל

(ב) לא תנא אלא חייבי כריתות

(ג) משא"כ מחזיר גרושתו שאינה אלא בלאו

תד"ה ועל אשת אחיו

(1) משנה

טבלא א' – משנה		
רישא דרישא	גיורת	יש לה קנס
סיפא דרישא	אחותו	יש לה קנס
	אשת אחיו	יש לה קנס
סיפא	בתו וחייבי מיתות ב"ד	אין להן קנס דקם ליה בדרבה מיני'

(2) הקדמה א'

- (א) מפותה מדעתה עביד ומוחלת קנס אשר לעצמה
- (ב) אע"ג דמפותה מדעתה עביד לא מציא מחיל קנס אשר לאביה
- (ג) אשה שנאנסה לאו מדעתה עביד ולא מוחלת אפילו קנס אשר לעצמה
- (ד) בציור אשר קנס משתלם לאביה
- (i) ליכא קנס אם נאנסה ע"י אביה
- (ii) דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו

(3) הקדמה ב'

(א) טבלא זו מסכמת לדינים של הקדמה א' ואף מסכמת אותן אופנים אשר קנסה לעצמה ואותן אופנים אשר קנסה לאביה

טבלא ב' – דיני מחילה וכו' במפותה ובאונס					
		עיקר דין אי לא מחלה וכו'	באונס (לאחר תוצאת מחילה וכו')	במפותה (לאחר תוצאת מחילה וכו')	
א'	יתומה וגיורת שאין להן אב	קנסה לעצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה	
ב'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אחר שאינו אביה	קנסה לאביה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינה שלה ועוד דלאו מדעתה עביד	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה	
ג'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אחר שאינו אביה	אלויא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה	
ד'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אחר שאינו אביה	אלויא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינה שלה ועוד דלאו מדעתה עביד	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה	
ה'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	קנסה לאביה	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	
ו'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	אלויא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	קנס דמחלה לקנסה של עצמה	
ז'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	אלויא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	

(4) ירושלמי

(א) בדרך כלל ליכא קנס אלא לאשה

(i) בתולה

(ii) שאינה מאורסת או נשואה

(iii) ושאינן לה זיקת יבום להאונס או המפתה

(ב) קשיא לגבי אשת אחיו

(i) על סמך טבלא ג' האיך יתכן דיש קנס לבא על אשת אחיו

טבלא ג'				
אם שמעון חי ולא גירשה	אשת איש היא	ובעולה		ולית לה קנס
אם שמעון חי וגרשה	אע"ג דאינו אשת איש	בעולה היא		ולית לה קנס
אם שמעון מת לאחר נישואין	אע"ג דאינו אשת איש	בעולה היא	ועוד דיש לה זיקת ייבום לראובן	ולית לה קנס
אם שמעון מת לאחר אירוסין	אע"ג דאינו אשת איש	ואע"ג דבתולה היא	יש לה זיקת ייבום לראובן	ולית לה קנס

(ג) תירוץ ירושלמי

טבלא ד'				
מת שמעון לאחר אירוסין והיו לו בנים מאשה אחרת	אינה אשת איש	בתולה או בעולה	האם יש לה חיוב ייבום	דין
	אשת איש	בתולה היא	אין לה זיקת ייבום לראובן	יש לה קנס

(i) מיירי באופן

(1) דשמעון היו לו בנים מאשה אחרת

(2) ואירס לאשה שדנין עכשיו עלי' ומת שמעון לאחר שנתארסה ולא נבעלה

(3) ונמצא דאותה אשה

(א) הגם דהיא אשת שמעון

(ב) מ"מ בתולה היא שאינה אשת איש ולית לה זיקת ייבום לראובן אחי שמעון

(5) רבינו חננאל

(א) ירושלמי הוי מצי נמי לתרץ דמיירי באופן

(i) דשמעון לא מת

(ii) וגירש לאשה שאנו דנין עלי' לאחר אירוסין

(iii) דהיינו "שנתארסה ונתגרשה"

(ב) אשר באותו אופן נמצא דאותה אשה

(i) הגם דהיא היתה אשת שמעון אחי ראובן

(1) מ"מ בתולה ואינה אשת איש ולית לה זיקת ייבום לראובן

(2) ברם אכתי הויא אשת אחיו של ראובן

(ג) והי לך טבלא ב' בהוספת שיטות ירושלמי ור"ח

טבלא ה' – דיני מחילה וכו' במפותה ובאונס לירושלמי ורבינו חננאל					
		עיקר דין אי לא מחלה וכו'			
במפותה (לאחר תוצאת מחילה וכו')	באונס (לאחר תוצאת מחילה וכו')	קנסה לעצמה דהרי אין לה אב	אף אלו לא נתארסה ומכ"ש כשנתארסה ונתגרשה אפילו לר' עקיבא דברייתא	וגיורת שאין להן אב	א'
ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	קנסה לאביה	לא נתארסה (ליכא דין ייבום משום דיש לו בנים מאשה אחרת)	אשת אחיו שיש לה אב אליבא דירושלמי	ב'
אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינה שלה ועוד דלאו מדעתה עביד	אליבא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	נתארסה ונתגרשה (והיינו טעמא דליכא דין ייבום)	אשת אה שיש לה אב אליבא דרבינו חננאל	ג'
ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	אליבא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	נתארסה ונתגרשה (והיינו טעמא דליכא דין ייבום)	אשת אה שיש לה אב אליבא דרבינו חננאל	ד'
אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינה שלה ועוד דלאו מדעתה עביד	קנסה לאביה	אלו לא נתארסה	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	ה'
אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אליבא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	אלו נתארסה ונתגרשה	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	ו'
אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	אליבא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אלו נתארסה ונתגרשה	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	ז'
אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו	אליבא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אלו נתארסה ונתגרשה	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	ז'

(6) הקדמה א' לקושיית תוספות לרבינו חננאל

(א) בסנהדרין קא מוקי לה רב פפא במפותה להא דבא על אחותו בסיפא דרישא

(ב) עכשיו

(i) מאחר דאשת אחיו נמי בסיפא דרישא כתיב

(ii) מסתבר דאשת אחיו נמי במפותה מדובר

(ג) ומאחר דמשנה ס"ל דמפתה זה משלם את הקנס

(i) נוכיח משורות דלהלן אשר נעתקו מטבלא ה'

(1) אשר

(א) לר' חננאל מוכרח דמשנה אתיא כר' עקיבא דברייתא ולא כר' עקיבא דמשנה

(ב) משא"כ לירושלמי

(i) אשר לשיטה דידה לא מוכרח דאשת אחיו בנתארסה ונתגרשה מיירי

(ii) אינו מוכרח דמשנה כר' עקיבא דברייתא אתיא

		עיקר דין אי לא מחלה וכו' (מחילה וכו')	באונס (לאחר תוצאת מחילה וכו')	במפותה (לאחר תוצאת מחילה וכו')
ב'	אשת אחיו שיש לה אב אליבא דירושלמי	לא נתארסה (ליכא דין ייבום משום דיש לו בנים מאשה אחרת)	קנסה לאביה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה
ג'	אשת אח שיש לה אב אליבא דרבינו חננאל	נתארסה ונתגרשה (והיינו טעמא דליכא דין ייבום)	אליבא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה
ד'	אשת אח שיש לה אב אליבא דרבינו חננאל	נתארסה ונתגרשה (והיינו טעמא דליכא דין ייבום)	אליבא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אכן איכא קנס דלא מציא מחיל קנס שאינו שלה

7) עיין בשורות דלהלן אשר אף נעתקו מטבלא ה'

		עיקר דין אי לא מחלה וכו' (מחילה וכו')	באונס (לאחר תוצאת מחילה וכו')	במפותה (לאחר תוצאת מחילה וכו')
ה'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	אלו לא נתארסה	קנסה לאביה	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו
ו'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	אלו נתארסה ונתגרשה	אליבא ר' עקיבא דמשנה קנסה לעצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד
ז'	נערה שיש לה אב ובא עלי' אביה (הבא על בתו)	אלו נתארסה ונתגרשה	אליבא ר' עקיבא דברייתא קנסה לאביה	אף בלא קלבד"מ ליכא קנס דמובן דאביה אינו משלם קנס לעצמו

א) שאלה

(i) האם מציא סיפא דהבא על בתו מיירי בציור דלא נתארסה

ב) תשובה

(i) לא

(ii) דהרי משורה ה' מוכרח

(1) דמובן אשר בציור הבא על בתו אכתי אביה בחיים

(2) ואם לא נתארסה

(3) לא משלם אביה את הקנס בין באונס בין במפתה

ג) שאלה

(i) השתא דקבענו אשר סיפא בנתארסה ונתגרשה מיירי

(ii) האם מציא סיפא אזיל בשיטת ר' עקיבא דברייתא אשר בנתארסה ונתגרשה קנסה לאביה

ד) תשובה

(i) לא

(1) דהרי משורה ז' מוכרח

(א) דלר' עקיבא דברייתא

(ב) לא משלם אביה את הקנס בין באונס בין במפתה

(ii) אלא מוכרח דסיפא בנתארסה ונתגרשה מיירי אליבא דר' עקיבא דמשנה כבשורה ו'

(ה) שאלה

(i) האם בשורה ו' מציא סיפא איירי במפותה

(ו) תשובה

(i) לא

(ii) דהרי אף בשורה ו' אין קנס למפותה

(ז) תוצאה

(i) בין לירושלמי בין לרבינו חננאל מוכרח אשר הבא על בתו דסיפא דמשנה באופן שורה ו' איירי באונס ונתארסה ונתגרשה אליבא דר' עקיבא דמשנה

(ח) קשיא לרבינו חננאל

(1) הרי קבענו לעיל אשר בשורה ג' בטבלא ה' איצטריך רבינו חננאל לאוקי למשנה כר' עקיבא דברייתא

(8) מהרש"א

(א) עיין בהעתק זה משורה א' דטבלא ה'

במפותה (לאחר תוצאת מחילה וכו')	באונס (לאחר תוצאת מחילה וכו')	עיקר דין אי לא מחלה וכו'			
ליכא קנס דמחלה לקנסה של עצמה	אכן איכא קנס דבאונס לא מחלה אף קנס של עצמה דלאו מדעתה עביד	קנסה לעצמה דהרי אין לה אב	אף אלו לא נתארסה ומכ"ש כשנתארסה ונתגרשה אפילו לר' עקיבא דברייתא	גיורת וכו'	א'

(ב) ושים לב

(i) דע"כ דרישא דרישא לאו במפותה איירי

(1) דהרי קנס של גיורת של עצמה הן בכל אופן

(א) בין שנתארסה ונתגרשה בין שלא נתארסה ונתגרשה

(ב) בין אלו ס"ל מתניתין כר' עקיבא דמשנה בין אלו ס"ל כר' עקיבא דברייתא

(2) ומדעתה עביד ומוחלת בכל ענין

(ii) והלכך מסייע רישא דרישא לשיטת תוספות אשר

(1) דיקא סיפא דרישא במפותה איירי

(2) ולא שאר חלקי משנה דידן

דף כט:

רש"י ד"ה אף קנס במקום מכר

בת יום אחד	בת ג' שנים	עד שתביא ב' שערות	עד שתיבגר
מכר	מכר	מכר	
	קנס	קנס	קנס

(1) ברייתא

(א) אליבא דחכמים

(ב) קטנה מבת שלש שנים ויום אחד עד שתיבגר יש לה קנס

(2) גמרא

(א) מכר נמי יש לה באותו זמן

(ב) ולכאורה משמעו אשר מכר יש לה משהיא בת שלש שנים ויום אחד עד שתיבגר

(3) רש"י

(א) קשיא

(i) הרי מכר יש לה אף מבת יום אחד

(ב) תירוץ

(i) משום קנס נקט בת שלש שנים

(ii) אבל מכר אה"נ דיש לה מבת יום אחד

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי אמרת במכר עד שתיבגר

(ii) הרי לאחר שמביאה ב' שערות ליכא מכר

(ב) תירוץ

(i) משום קנס נקט עד שתיבגר

(ii) אבל אה"נ דאינו מוכרה לאחר שתביא ב' שערות

(ג) קשיא

(i) אמאי פירש רש"י דמשום קנס נקט בת שלש שנים

(ii) ולא פירש נמי דמשום קנס נקט עד שתיבגר

(ד) תירוץ

(i) נקט חד מינייהו וקמא נקט

(ii) כלומר נקט "בת יום אחד" דאירע קודם ל"עד שתיבגר"

תד"ה חילולין הוא עושה

(1) תוספות

(א) משמע בגמרא

(i) דאין קידושין תופסין דיקא בעריות אשר וולד שלהן ממזר

(ב) קשיא

(i) ר' יהושע אית לי' דאין ממזר מחייבי כריתות

(ii) ואפ"ה אית לי' דאין קידושין תופסין בחייבי כריתות

(2) מהרש"א

(א) מצי נמי להקשות

(i) יבמה לשוק אין ממזר ממנה אליבא דחכמים כמבואר ביבמות דף צב:

(ii) ואפ"ה סבירא להו דאין קידושין תופסין בה כמבואר בדף ל. בתד"ה הכל מודים

דף ל.

תד"ה אי לאפוקי

(1) ברייתא

(א) "ולו תהי' לאשה" משמעו דליכא קנס אלא לאשה הראוי' לו

(ב) שמעון התימני אומר

(i) דאתא ללמד דליכא קנס לאשה שאין בה הוי'

(ii) דהיינו דאין קידושין תופסין בה

(ג) ר' שמעון בן מנסיא אומר

(i) דאתא ללמד דליכא קנס לאשה שאינה ראוי' לקיימה

(ii) אע"ג דיש בה הוי' וקידושין תופסין בה

(2) גמרא

(א) הקדמה

(i) ר' עקיבא ס"ל דאין קידושין תופסין בין בחייבי כריתות בין בחייבי לאוין

(ii) ונמצא דלדידי'

(1) אשה שהיא בלאו

(א) לא זו בלבד דאינה ראוי' לקיימה

(ב) אלא אף זו דאין קידושין תופסין בה

(ב) ותיקשי

(i) אליבא דר' עקיבא

(ii) מאי בינייהו דשמעון התימני ור' שמעון בן מנסיא

(ג) תירוץ

(i) אתיא כר' סימאי

(1) דקאמר מן כל חייבי לאוין עושה ר' עקיבא ממזרין חוץ מאלמנה לכ"ג

(2) דס"ל דבאלמנה לכהן גדול קידושין תופסין בה ואע"פ שהיא בלאו

(ii) והלכך באלמנה לכהן גדול

(1) לשמעון התימני יש בה הוי' ולכן יש לה קנס אע"ג דאינה ראוי' לקיימה

(2) ולר' שמעון בן מנסיא אינה ראוי' לקיימה ולכן אין לה קנס

(ד) הקדמה

(i) ר' ישבב פליג אר' סימאי וקאמר דלר' עקיבא אין קידושין תופסין באלמנה לכהן גדול

(ii) ברם מסופקין אלו לר' ישבב ר"ל דר' עקיבא ס"ל דאין קידושין תופסין אפילו בחייבי עשה

(ה) השתא

(i) אלו לר' ישבב ר"ל דר' עקיבא ס"ל דקידושין תופסין בחייבי עשה

(ii) ניחא

(1) דאע"ג דבאלמנה לכהן גדול אליבא דר' עקיבא ס"ל בין לשמעון התימני בין ר' שמעון בן מנסיא דליכא קנס משום דאין קידושין תופסין בה

(2) מ"מ איכא בינייהו חייבי עשה

(א) דלשמעון התימני קידושין תופסין בה ויש לה קנס

(ב) ולר' שמעון בן מנסיא אינה ראוי' לקיימא ואין לה קנס

(iii) אבל

(1) אלו לר' ישבב ס"ל ר' עקיבא דאין קידושין תופסין בחייבי עשה

(2) קושייתן במקומה עומדת: מאי בינייהו דשמעון התימני ור' שמעון בן מנסיא

(ו) תירוץ

(i) לכולי עלמא קידושין תופסין בבעולה לכהן גדול

(ii) הלכך

(1) לשמעון התימני יש לה קנס

(2) ולר' שמעון בן מנסיא מ"מ אינה ראוי' לקיימא ואין לה קנס

(3) תוספות

(א) ר' יוחנן ס"ל אשר לר' ישבב אליבא דר' עקיבא אין קידושין תופסין בחייבי עשה

(ב) קשיא

(i) כשהציעו בגמרא אשר

(1) אלו ר' ישבב אליבא דר' עקיבא ס"ל דקידושין תופסין בחייבי עשה

(2) חייבי עשה איכא בינייהו דשמעון התימני ור' שמעון בן מנסיא

(ii) אמאי לא פירשו בגמרא דמהלך זו אין לאמרה לר' יוחנן

(4) תוספות ד"ה איכא בינייהו בעולה לכ"ג

(א) ר' מאיר ס"ל דליכא למימר דאלמנה לכהן גדול איכא בינייהו דשמעון התימני ור' שמעון בן מנסיא

(5) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא מקשי תוספות נמי הכא דמהלך זו אין לאמרה לר' מאיר

(ב) תירוץ

(i) לא איכפת לן

(1) דלר' מאיר דתנא הוא אכתי תיקשי מאי בינייהו דתנאי אחרים

(ii) משא"כ לר' יוחנן דאמורא הוא אכן תיקשי

(1) דהוי לה לגמרא להקשות

(2) אשר לדידי' אין לבאר מאי בינייהו דהני תנאי

- (i) דיש קנס לחייבי לאוין ולחייבי עשה
(ii) ולא ממעטין להו ממשמעות של "ולו תהי' לאשה" כשיטת ר' שמעון בן מנסיא
(ב) ואידך
- (i) דאף בחייבי כריתות יש לה קנס אע"ג דאיתנהו ב' ריעותות יתירות לחייבי כריתות
ביחס לחייבי לאוין
1. דאין קידושין תופסין בחייבי כריתות
2. ודצודק ר' נחוניא בן הקנה דחייבי כריתות בעלמא קם לי' בדרכה מינ'

01 מהרש"א

(א) קשיא

- (i) אמאי לא מתרצין לרש"י
- (1) דאלו הוי ס"ל למשנה כדר' נחוניא בן הקנה
(2) אז יכול להיות דהני ריבויא הוי מוקמינן
(א) חד מהן לחייבי לאוין
(ב) ואידך
- (i) ליבמה לשוק גרידא דביבמה לשוק ליכא אלא חד ריעותא לגבי שאר חייבי לאוין
דהיינו דאין קידושין תופסין בה
- (ii) ולא לחייבי כריתות דיש להן עוד ריעותא דלר' נחוניא בן הקנה איכא דין קם לי'
בדרכה מינ' לגביהן
- (3) ומאחר דמשנה ס"ל דחייבי כריתות יש להן קנס
(א) ע"כ דלא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה
(ב) אשר בכך
- (i) אין לחייבי כריתות ביחס לחייבי לאוין
(ii) אלא אותה ריעותא דאין קידושין תופסין בהן
(iii) אשר אותה ריעותא ישנה אף לגבי יבמה לשוק
(ג) ומובן הא דמרבין לתרוייהו

(ב) תירוצ'ן

- (i) אעפ"כ קושיית תוספות לרש"י במקומה עומדת
(ii) משום
- (1) דלא הוכחנו דמשנה לא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה
(2) דהרי יכול להיות דאף אלו ס"ל כר' נחוניא בן הקנה מ"מ מצד איזה סברא אוקמינן לאידך
ריבוי בין ליבמה לשוק בין לחייבי כריתות

(ג) בקיצור

- (i) קושיית תוספות לרש"י מבוססת על היכולת דהוי מוקמינן לאידך ריבוי בין ליבמה לשוק בין
לחייבי כריתות אף אלו ס"ל מתניתין כר' נחוניא בן הקנה

11) שיטת תוספות

(א) הקדמה א'

(i) שאלה

(1) האם יתכן אשר ר' שמעון בן מנסיא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה דחייבי כריתות קם לי' בדרכה מיני'

(ii) תשובה

(1) לא

(2) דאלו הוי ס"ל דחייבי כריתות קם לי' בדרכה מיני'

(3) לא הוי איצטריך לי' למיסמך על מיעוט מן ולא תהי' לאשה למילף דליכא קנס לחייבי כריתות

(iii) קשיא

(1) יכול להיות דאע"ג דמחמת דקסבר ר' שמעון בן מנסיא כר' נחוניא בן הקנה לא איצטריך לי' למיעוטא לגבי חייבי כריתות

(2) מ"מ איצטריך לי' למיעוטא למילף דאף לחייבי לאוין ליכא קנס אע"ג דלגביהן ליכא קם לי' בדרכה מיני'

(iv) תירוץ

(1) צודק

(2) הוכחת דר' שמעון בן מנסיא מצי סבור כר' נחוניא בן הקנה

(ב) הקדמה ב'

(i) שאלה

(1) האם יתכן אשר שמעון התימני ס"ל כר' נחוניא בן הקנה דחייבי כריתות קם לי' בדרכה מיני'

(ii) תשובה

(1) לא יתכן

(2) דהרי קבענו לשמעון התימני אשר

(א) ולו תהי' לאשה אין משמעו למעט חייבי לאוין

(3) והלכך ליכא לתרץ דהא דאיצטריך למיעוטא היינו למעט חייבי לאוין מקנס

(4) ועל כרחך

(א) דאיצטריך להאי מיעוטא לחייבי כריתות

(ב) משום

(i) דלא מצי מיפטר עצמו לגבי חייבי כריתות מטעם קם לי' בדרכה מיני'

(ii) משום דשמעון התימני לא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה

(ג) ואכן ס"ל תוספות

(i) דכשאמרו בגמרא "לאפוקי מדר' נחוניא בן הקנה"

(ii) כיוונו למימר אשר שמעון התימני לא ס"ל כדר' נחוניא בן הקנה

(iii) ולא כיוונו למימר כשיטת רש"י אשר **משנה דידן** לא ס"ל כדר' נחוניא בן הקנה

(ד) קשיא לשיטת תוספות

(i) לא הוכחת דפליג שמעון התימני על ר' נחוניא בן הקנה

(ii) דהרי יכול להיות

(1) דשמעון התימני כר' נחוניא בן הקנה ס"ל

(א) ואכן אף בלי מיעוטא דקרא הוי מיפטרי חייבי כריתות מקנס

(2) והיינו טעמא דאיצטריך שמעון התימני למיעוטא

(א) למילף דליכא קנס ליבמה לשוק דאין קידושין תופסין בה הגם דאינה בכרת

(ה) בקיצור

(i) קושיית תוספות על שיטתייהו

(1) מבוססת על הא דיכול להיות

(א) דמיעוטא דקרא לא אתיא אלא ליבמה לשוק גרידא

(ב) ודחייבי כריתות כבר מיפטרי מטעם קם לי' בדרבה מיני'

(21) מהרש"א

(א) בקיצור

(i) קושיית תוספות לרש"י היינו

(1) דיכול להיות דמשנה דידן אוקי **לריבוי** בין ליבמה לשוק בין לחייבי כריתות

(2) ודהלכך לית לאוכוחי דמשנה לא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה

(ii) קושיית תוספות על שיטתייהו היינו

(1) דיכול להיות דשמעון התימני אוקי **למיעוטא** דייקא ליבמה לשוק ולא לחייב כריתות

(2) ודהלכך לית לאוכוחי דשמעון התימני לא ס"ל כר' נחוניא בן הקנה

(ב) עכשיו

(i) אע"ג דהני קושיות לאו בחד גיסא אזלי

(ii) מ"מ

(1) כיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי

(2) מצינו שפיר למימר

(א) דליכא הוכחה לשיטת רש"י אשר משנה דידן לית לה להא דר' נחוניא בן הקנה

(ב) ואף ליכא הוכחה לשיטת תוספות אשר שמעון התימני לית לי' להא דר' נחוניא בן הקנה

דף ל:

תד"ה דין ד' מיתות

- (1) גמרא
א) מיום שחרב בית המקדש דין ד' מיתות לא בטלו
2) תוספות כמבואר במהרש"א
א) קשיא
i) הרי רואים עובדי כוכבים שמתים על מטתם
ב) תירוץ
i) ע"י תשובה הקב"ה מיקל ולפעמים מוחל לגמרי
3) מסכת סנהדרין
א) עובדא
i) אחד שהרג חבירו דדינו בסייף ולבסוף הכישו נחש
ב) ומקשין
i) האי בר נחש בתמי' דלכאורה משמעו דמקשין למה הקילו לו
4) המשך מהרש"א
א) קשיא
i) ומאי קושיא
ii) נימא דהועיל לו תשובה והלכך הקילו לו
ב) תירוץ
i) מיתת נשיכת נחש דומה לשריפה
ii) ומקשין על הא דמיית במיתת שריפה שהיא חמיר ממיתת סייף

תד"ה זר שאכל תרומה

(1) הקדמה א'

- (א) זר שאכל תרומה במזיד במיתה בידי שמים
- (ב) זר שאכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש
- (ג) רבי ס"ל דהזיד במעילה במיתה בידי שמים
- (ד) שגג במעילה חייב בתשלומין

(2) הקדמה ב'

פטורין מתשלומין	מזדין	חייבי מיתות ב"ד	סתם משנה דידן
פטורין מתשלומין	שוגגין	חייבי מיתות ב"ד	תנא דבי חזקי'
פטורין מתשלומין	מזדין	חייבי כריתות	ר' נחוניא בן הקנה בין אליבא דרבא בין אליבא דאביי
פטורין מתשלומין	מזדין	חייבי מיתה בידי שמים	ר' נחוניא בן הקנה אליבא דאביי
חייבין בתשלומין	מזדין ושוגגין	חייבי מיתה בידי שמים	ר' נחוניא בן הקנה אליבא דרבא

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא לאביי

(i) הרי אוכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש

(ii) ותיקשי דהרי

(1) אי אכיל במזיד חייב מיתה

(2) ובדומה לתנא דבי חזקי' דחייבי מיתה ב"ד שוגגין פטורין מן התשלומין

(3) מסתבר דלאביי חייבי מיתה בידי שמים שוגגין פטורין מן התשלומין

פטורין מתשלומין	מזדין	חייבי מיתות ב"ד	סתם משנה דידן
פטורין מתשלומין	שוגגין	חייבי מיתות ב"ד	תנא דבי חזקי'
פטורין מתשלומין	מזדין ולתנא דבי חזקי' מסתבר אף בשוגגין	חייבי כריתות	ר' נחוניא בן הקנה בין אליבא דרבא בין אליבא דאביי
פטורין מתשלומין	מזדין ולתנא דבי חזקי' מסתבר אף בשוגגין	חייבי מיתה בידי שמים	ר' נחוניא בן הקנה אליבא דאביי
חייבין בתשלומין	מזדין ושוגגין	חייבי מיתה בידי שמים	ר' נחוניא בן הקנה אליבא דרבא

(ב) תירוץ

(i) גלי לן קרא מגזירת הכתוב אשר זר האוכל תרומה בשוגג חייב בתשלומין

(ii) דאם לא כן אין לך זר שמשלם קרן וחומש באכילת תרומה

(4) המשך תוספות

(א) קשיא

(i) לשיטת אביי מסתבר דלרבי דאמר הזיד במעילה במיתה אף בשוגג ליפטר מטעם קם לי' בדרכה מינ'

(ii) ותיקשי הא דמעילה בשוגג חייב בתשלומין

(ב) תירוץ

- (i) גלי לן נמי קרא במעילה דבשוגג חייב בתשלומין
- (ii) דאם לא כן אין לך אדם דמועל בהקדש וחייב בתשלומין

(5) גמרא בפסחים כמבואר בתוספות

מימרא לפי הוה אמינא של תוספות			
האוכל חמץ של הקדש בפסח	בין במזיד לגבי חמץ דדינו בכרת בין בשוגג לגבי חמץ	ושגג במעילה	פטור מתשלומין כדר' נחוניא בן הקנה

(6) תוספות

(א) קשיא

- (i) מאחר דגלי לן קרא דחייב במעילה בשוגג למרות דין מיתה בהזיד במעילה
- (ii) ליחייב נמי אף בדאיכא איסור חמץ

(ב) תירוץ

- (i) במיתה דמעילה בהקדש גלי דליכא קם לי' בדרכה מיני'
- (ii) בכרת דחמץ לא גלי ואכתי איכא קם לי' בדרכה מיני' לגבי'

האוכל חמץ של הקדש בפסח	בין במזיד לגבי חמץ דדינו בכרת בין בשוגג לגבי חמץ	ושגג במעילה	פטור מתשלומין כדר' נחוניא בן הקנה	לא גלי לן קרא דחייב בתשלומין אלא לגבי מעילה והלכך איכא קלבד' מ' מחמת איסור חמץ
------------------------	--	-------------	-----------------------------------	--

(7) הקדמה

(i) הקדמה

(1) זר שאכל תרומה במזיד משלם קרן כגזולן דעלמא

(2) זר שאכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש

(8) משנה בפסחים

משנה: האוכל תרומת חמץ בפסח	בין במזיד לגבי חמץ דדינו בכרת בין בשוגג לגבי חמץ	שגג בתרומה	חייב בתשלומין אפילו אליבא ר' נחוניא בן הקנה	גלי קרא אף לחמץ דליכא קלבד' מ' וקשיא דהרי לא גלי לן קרא אלא לגבי תרומה
	בין במזיד לגבי חמץ דדינו בכרת בין בשוגג לגבי חמץ	הזיד בתרומה	פטור מתשלומין	

(9) תוספות

(א) קשיא

- (i) אף בשוגג לגבי תרומה ליפטר משום איסור דחמץ

(ii) דהרי אמרת דלא גלי לן קרא לגבי חמץ דליכא קם לי' בדרכה מיני'

(01 מהרש"א

(א) תירוץ לקושיית תוספות

(i) הקדמה

(1) אכן לא גלי קרא לגבי מזיד דחמץ

(2) ברם לשוגג דחמץ גלי כעין דגלי לשוגג דתרומה ומעילה

(ii) השתא

(1) מימרא של "האוכל חמץ של הקדש במועד" כשהזיד בחמץ איירי

(א) והיינו טעמא דלא גלי קרא לגבי חמץ

(ב) והלכך פטור מתשלומין כדר' נחוניא בן הקנה

(2) משנה דפסחים "האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג" כששגג בחמץ איירי

(א) והיינו טעמא דגלי קרא אף לגבי חמץ דליכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) והלכך חייב בתשלומין

מסקנת תוספות				
לא גלי לן קרא דחייב בתשלומין אלא לגבי שוגג דמעילה ושוגג דחמץ ולא לגבי מזיד דחמץ והלכך איכא קלבד"מ מחמת דין חמץ	פטור מתשלומין כדר' נחוניא בן הקנה	שגג במעילה	הזיד בחמץ	מימרא: האוכל חמץ של הקדש בפסח
גלי לן קרא בשוגג דתרומה ושוגג דחמץ דליכא קלבד"מ	חייב בתשלומין אפילו אליבא ר' נחוניא בן הקנה	שגג בתרומה	שגג בחמץ	משנה: האוכל תרומת חמץ בפסח

תד"ה לא צריכא

(1) גמרא כמבואר בתוספות

(א) עובדא

- (i) ראובן תחב אוכל של לוי שוה פרוטה לתוך פיו של שמעון
- (ii) ובעודה בפיו של שמעון נתקלקל ואינה שוה פרוטה
- (iii) ולכסוף כשבלעו שמעון נהנה שוה פרוטה

(ב) דין

- (i) חייב שמעון לשלם פרוטה על הנאת מעיו

(2) תוספות

(א) קשיא

- (i) למ"ד דזה נהנה וזה לא חסר פטור אמאי חייב שמעון על הנאה מעיו
- (ii) לימא לי' לראובן
- (1) בזמן שנהנתי כבר לא הי' שוה פרוטה

(2) הרי דלא חסרת שוה פרוטה

(ב) תירוץ כמבואר במהרש"א

- (i) לא אמרינן זה נהנה וזה לא חסר פטור אלא היכא דלא חסרי' אפילו משהו
- (ii) משא"כ הכא

(1) דלאחר שבלעו אכתי שוה מיהת פחות מפרוטה

(2) וחסרי' מיהת לראובן האי משהו

(3) ולכן מיחייב שמעון לשלם כל הנאתו דהיינו פרוטה

(ג) וכן

- (i) ראובן המקיף שדה שמעון מד' רוחותיו אשר בגלל שדה שמעון נתרבה היקיפו של שדה ראובן
- (ii) וגדר ראובן את שדהו מבחוץ ובגלל הקפה יתירה נתרבו יציאות ראובן זוז אחד
- (iii) ברם הנאת שמעון ע"י גדר זו שויה 10 זוזי

(iv) אז

(1) אע"ג דזה נהנה וזה לא חסר פטור

(2) ולא חסרי' שמעון לראובן אלא זוז אחד

(3) מגלגלין על שמעון את הכל וחייב לשלם 10 זוזי

(ד) וכן

- (i) שמעון הדר בחצר ראובן שלא מדעת ראובן בבית דלא עביד למיגר
- (ii) דחסר שמעון מראובן מיהת שחרוריתא דאשיתא של זוז אחד
- (iii) בגין כך צריך שמעון לשלם לראובן כל הנאתו אף ביותר מזוז

(3) מהרש"א

(א) קשיא

- (i) מהני גווני של ראובן המקיף שדה שמעון ושמעון הדר בחצר חבירו לא מוכח מידי
- (1) דהתם ע"י הקפה יתירה ושחרירותא דאשיתא חסרי' שמעון לראובן מיהת שוה פרוטה
- (2) משא"כ בסוגיא דידן לאחר בליעתו לא חסרי' שמעון לראובן שוה פרוטה אלא משהו

תד"ה רב אשי

(1) הקדמה

(א) מי שחייב מיתה ב"ד ותשלומין קם לי' בדרכה מיני' ופטור מן התשלומין

(2) להלן נבאר דרבא במסכת סנהדרין ס"ל

(א) דעדים שהעידו

(i) דשמעון בא על נערה מאורסה בת ראובן

(ii) ואשר בשביל זה חייב שמעון מיתה ב"ד ומפסיד ראובן לכתובת בתו

(ב) והוזמו

(ג) אז

(i) הגם דהני עדים במיתה הן מחמת דזממו למיתה שמעון

(ii) מ"מ לא מיפטרי מתשלומין לראובן

(ד) דלא אמרינן קם לי' בדרכה מיני' אלא במיתה וממון לחד

(ה) ובגוון זה חייבין מיתה לזה (לשמעון) וממון לזה (לראובן)

(3) שאלה

(א) האם בכל התורה ילפינן מהאי דעדים זוממין אשר מיתה לזה וממון לזה חייב

(4) תשובה

(א) רש"י ותוספות ס"ל דילפינן האי דינא לכל התורה כולה

(ב) ר"ת ס"ל

(i) דלא ילפינן האי דינא מעדים זוממין לכל התורה כולה

(ii) דבכל התורה כולה מיתה לזו וממון לזה פטור מתשלומין

(5) ביאור משמעות "מיתה לזה"

(א) קבענו דעדים זוממין שזממו להרוג את שמעון

(i) חשיב "מיתה לזה"

(ii) כלומר דחייבין מיתה על שזממו להרוג "זה" דהיינו שמעון

(ב) ובפשיטות בגוון דבקושטא הרג ראובן לשמעון

(i) חשיב "מיתה לזה"

(ii) כלומר דראובן חייב מיתה על שהרג "זה" דהיינו שמעון

(ג) שאלה א'

(i) ראובן

(1) אשר חיוב מיתה בידי שמים בא לו על ידי איזו מעשה שלא לגבי שמעון

(2) ובאותו זמן הזיק לממון שמעון

(ii) עכשיו

(1) פשיטא

(א) אשר ציור זה לא מיחשב מיתה לזה (לשמעון)

(ב) דהרי מיתה זו אין לה שום שייכות לשמעון

(iii) ברם צריכין לבאר

(1) האם חיוב מיתה דילי' חשיב מיתה לזה "לזה" כלומר לשמים

(2) או דלא חשיב מיתה "לזה" כל עיקר

(iv) שים לב

(1) אלו חיוב מיתה בצירור זה מיחשיב מיתה לזה (לשמים)

(א) אז לרבא ליכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) דהרי ציור זה מיחשיב מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון)

(2) משא"כ אלו חיוב מיתה בצירור זה לא מיחשיב מיתה לזה (לשמים)

(א) אז אף רבא ס"ל דאיכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) דהרי בצירור זה ליכא אלא ממון לזה (לשמעון)

(ד) שאלה ב'

(i) אם לגבי שאלה א' דינו דחשיב מיתה "לזה" דהיינו לשמים

(ii) היכא דחיוב מיתה בידי שמים בא לו לראובן על ידי מעשה לממון שמעון

(1) האם אופן זה נמי חשיב מיתה "לזה" (לשמים)

(2) או דחשיב מיתה "לזה" (לשמעון)

(iii) שים לב

(1) אלו חיוב מיתה בצירור זה מיחשיב מיתה לזה (לשמים)

(א) אז לרבא ליכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) דהרי ציור זה מיחשיב מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון)

(2) משא"כ אלו חיוב מיתה בצירור זה מיחשיב מיתה לזה (לשמעון)

(א) אז אף רבא ס"ל דאיכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) דהרי בצירור זה איכא מיתה וממון לחד (לשמעון)

(ה) תשובה

טבלא א' – אליבא שיטת רבא דמיתה לזה וממון חייב דליכא קם לי' בדרכה מיני'		
ראובן הזיק לשמעון וחייב מיתה בידי שמים על ידי מעשה שהזיק בו את שמעון	ראובן הזיק לשמעון וחייב מיתה בידי שמים על ידי מעשה אחר שעשה באותו זמן	
מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון) וחייב	מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון) וחייב	רש"י לפי מהרש"ל
מיתה לזה (לשמעון) וממון לזה (לשמעון) דהוי מיתה וממון לחד (לשמעון) ופטור	מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון) וחייב	רש"י לפי מהרש"א
לא מיקרי מיתה "לזה" ופטור	לא מיקרי מיתה "לזה" ופטור	תוספות

(6) הקדמה לסוגיא דידן

(א) הקדמה א'

טבלא ב' – עיקרי דין קם לי' בדרכה מיני'	
משה דידן	חייבי כריתות חייבין בתשלומין דליכא קם לי' בדרכה מיני'
ר' נחוניא בן הקנה	חייבי כריתות פטורין מן התשלומין דקם לי' בדרכה מיני'
אביי לר' נחוניא בן הקנה	חייבי מיתה בידי שמים נמי פטורין מן התשלומין דקם לי' בדרכה מיני'
רבא לר' נחוניא בן הקנה	חייבי מיתה בידי שמים אינן פטורין מן התשלומין דליכא קם לי' בדרכה מיני'

(ב) הקדמה ב'

(i) זר שאכל תרומה במזיד חייב מיתה בידי שמים

(7) גמרא בסוגיא דידן

(א) שאלה

(i) מאי איכא בין רבא לאביי

(ב) תשובה דרב אשי

(i) זר (ראובן) שאכל תרומה משלו ובשעה שבולעה קרע שיראין של שמעון

(1) לאביי פטור אליבא דר' נחוניא בן הקנה

(א) משום דאף מיתה בידי שמים פוטרת מתשלומין

(2) לרבא חייב אליבא דר' נחוניא בן הקנה

(א) משום דמיתה בידי שמים לא פטרתו מתשלומין

(8) קושיית רש"י בסוגיא דידן

(א) אע"ג דחיוב מיתה דראובן אינו מבוססת על הא דקרע לשיראין של שמעון

(ב) מכל מקום על סמך טבלא א' בין למהרש"ל בין למהרש"א

(i) קא מיחשיב נידון דידן "מיתה לזה (לשמים) ותשלומין לזה (לשמעון)

(ii) וליכא קם לי' בדרכה מיני' אפילו לאביי

(ג) שים לב

(i) ראשית

(1) דלשיטת ר"ת לא קשה כלום

(2) דהרי לשיטתו

(א) בכל התורה כולה חוץ מעדים זוממין

(ב) איכא קם לי' בדרכה מיני' אפילו במיתה לזה וממון לזה

(ii) ועוד

(1) דאף לשיטת תוספות לא קשה כלום

(2) דהרי קבענו לתוספות דמיתה בידי שמים לא חשיב "לזה"

(3) אשר בכך לית לן דין מיתה לזה וממון לזה כל עיקר

(4) ונידון דידן לא חשיב אלא חיוב ממון לשמעון

(5) ואיכא קם לי' בדרבה מיני'

(9) תירוצו של רש"י

(א) רב אשי ס"ל

(i) דאביי פליג עלי' דרבא

(ii) ואית לי' קם לי' בדרבה מיני' אף במיתה לזה וממון לזה

(ב) והכי קא מיפליגי אביי ורבא

טבלא ג'		
רבא	אביי	ראובן שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של שמעון לשיטת רש"י בין למהרש"ל בין למהרש"א
מיתה לזה ותשלומין לזה ליכא קם לי' בדרבה מיני'	מיתה לזה ותשלומין לזה קם לי' בדרבה מיני'	א'
וגם חייבי מיתה בידי שמים ליכא קם לי' בדרבה מיני'	חייבי מיתה בידי שמים קם לי' בדרבה מיני'	ב'
הלכך חייב בתשלומין	הלכך פטור מתשלומין	ג'

(01) מהרש"ל

(א) קשיא לרש"י

(i) אף אלו הוי ס"ל רבא כאביי דמיתה בידי שמים פוטרנו מתשלומין

(1) מ"מ בנידון דידן אכתי הי' חייב מצד מיתה לזה ותשלומין לזה

(ii) ותיקשי

(1) הא דקאמרי דרבא קא פליג על אביי מחמת דרבא ס"ל דמיתה בידי שמים לא פוטרנו מתשלומין

טבלא ד'		
רבא	אביי	ראובן שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של שמעון לשיטת רש"י בין למהרש"ל בין למהרש"א
כיון דמיתה לזה ותשלומין לזה ליכא קם לי' בדרבה מיני'	מיתה לזה ותשלומין לזה קם לי' בדרבה מיני'	א'
אף אלו בחייבי מיתה בידי שמים הי' קם לי' בדרבה מיני'	חייבי מיתה בידי שמים קם לי' בדרבה מיני'	ב'
הוי לי' ליהייב בתשלומין	הלכך פטור מתשלומין	ג'

(ב) שמא נתרין

(i) דהאי איכא בינייהו מדובר היכא

(1) דבזמן שקרע ראובן שיראין של שמעון

(2) אכל ראובן תרומה של שמעון

(ii) אשר בכך מיתה בידי שמים בא לו לראובן ע"י ממונו (תרומה) של שמעון

(iii) והלכך

(1) הוי מיתה וממון לחד כלומר לשמעון

(2) דלכ"ע איכא קם לי' בדרבה מיני' אלו חייבי מיתות פוטרין מתשלומין

- (ג) אין לתרוץ כן
- (i) דתירוצן זו אינה מספיקה אלא לשיטת מהרש"א בטבלא א' אשר האי מיתה חשובה מיתה לזה "לשמעון"
- (ii) אבל לשיטת מהרש"ל בטבלא א'
- (1) בין כשמיתה בידי שמים בא לו לראובן על מעשה בממון שמעון בין שבא לו על מעשה אחר
- (2) בכל ענין מיקרי חיוב מיתה "לזה" כלומר לשמים
- (3) ונמצא דהוי מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון) ולא תירצת כלום
- (ד) תירוצן מהרש"ל לשיטתו
- (i) רבה ס"ל במסכת סנהדרין דמיתה לזה וממון לזה פטור
- (ii) ורב אשי קמ"ל דבזר שאכל תרומה משלו
- (1) לדידן דס"ל כשיטת רבה דמיתה לזה וממון לזה פטור מתשלומין
- (2) בזר וכו' קא מפליגי אביי ורבא בדינא מחמת שיטותיהם בקם לי' בדרכה מיני' במיתה בידי שמים
- (11) מהרש"א על רש"י בסוגיא דידן
- (א) קשיא לתירוצן מהרש"ל
- (i) דוחק לומר דרב אשי קסבר
- (ii) דהאי נ"מ בין אביי לרבא לדינא לא אתיא אלא אליבא דרבה דפליג על רבא
- (ב) תירוצן מהרש"א לקושיית מהרש"ל
- (i) מוכרח כדקבענו למהרש"א בטבלא א' דרש"י סבירא לי'
- (1) דראובן שחייב מיתה בידי שמים שבא לו על מעשה בממון שמעון
- (2) חשיב כאלו חייב מיתה "לזה" לשמעון
- (ii) ולכן
- (1) היכא דאכל תרומה של **שמעון** וקרע שיראין של שמעון
- (א) מיקרי ממון ונפשות לחד (לשמעון)
- (iii) ובאופן זה
- (1) ולא באופן דראובן אכל תרומה **משלו**
- (2) תולה דינו של ראובן בשיטות אביי ורבא באלו מיתה בידי שמים פוטר מתשלומין
- (ג) קשיא
- (i) א"כ אמאי מביאין בגמרא לרב אשי האי גוונא דשאכל תרומה **משלו**
- (ד) תירוצן
- (i) למילף דאביי קא פליג על רבא ואית לי' דפטור אף במיתה לזה וממון לזה
- (21) מהרש"א -- ראי' לשיטת מהרש"א ברש"י
- (א) עיין דף ל':

- (i) דראובן שגנב חלבו של שמעון ואכלו
 (1) מיקרי ממון ונפשות לחד (לשמעון) וקם לי' בדרבה מיני' ופטור
 (ii) דאע"ג
- (1) דחיוב כרת של הגנב לשמים הוא
 (iii) מ"מ
- (1) חשיב מיתה לשמעון מחמת דאותה מיתה בא לו ע"י מעשה בחלבו של שמעון
 (31) המשך מהרש"א לרש"י
- (א) שאלה
 (i) קבענו
 (1) דהאי איכא בינייהו
 (2) כשאכל ראובן תרומה של שמעון וקרע שיראין של שמעון משתעי
 (ii) האם איכא עוד אופן דומה בגמרא אשר בו
 (1) מזיק ראובן לממונו של שמעון
 (2) באותו זמן דמיחייב ראובן עונש לשמים בגלל מעשה אחר שעשה לשמעון
 (ב) תשובה
 (i) כן
 (ii) עיין דף לה.
- (iii) לגבי ראובן שחבל בשמעון (דמיחייב במלקות) באותו זמן שקרע שיראין של שמעון
 (41) משנה בהמניח
 (א) ראובן שהדליק את גדיש של שמעון בשבת פטור מפני שנידון בנפשו
 (51) תוספות
 (א) לשיטת תוספות ניחא
 (i) מחמת דחיוב לשמים לא מיקרי "לזה"
 (ii) וניחא דאיכא קם לי' בדרבה מיני' אף לרבא
 (ב) ואף לרבינו תם ניחא
 (i) דלדידי' אף במיתה לזה וממון לזה פטור חוץ מבהזמה
 (ג) אבל לשיטת רש"י קשה
 (i) דליחשב מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון)
 (ii) ואליבא דרבא לא הוי לה למשנה למימר דפטור מטעם קם לי' בדרבה מיני'
 (61) קרני ראם
 (א) קשיא
 (i) תינח לשיטת מהרש"ל ברש"י
 (ii) ברם

- (1) לשיטת מהרש"א ברש"י
 (2) הוי לי' מיתה וממון לחד (דהיינו לשמעון) דהרי חיוב מיתה דראובן בא לו על ידי גדיש של שמעון
 (3) וניחא אף לרבא דקם לי' בדרבה מיני'
 (4) ותיקשי הא דמקשי תוספות לרש"י דאליבא דרבא הול"ל דליכא קם לי' בדרבה מיני'
 (71) {אולי יכולין לתרץ קושיית קרני ראם ככה:

- (א) האי חיוב מיתה מחמת שבת אתיא ולא מחמת היזק ממונו של בעל הגדיש
 (i) דהרי אלו הדליק את הגדיש בחול לא ה' חייב מיתה אע"ג דממונו של בעל הגדיש הוא
 (ii) ולכן

- (1) אף לשיטת מהרש"א חשיב נידון דידן מיתה לזה (לשמים) וממון לזה (לשמעון)
 (2) ובטיב מקשי תוספות לרש"י דלרבא הו"ל ליחייב דליכא קם לי' בדרבה מיני'

(ב) עיין פני יהושע בדומה לזה {

(81) הקדמה

(א) ברייתא בבבא קמא

(i) בגוונא

- (1) דראובן הדליק את הגדיש
 (2) והי' גדי של שמעון סמוך לו ועבד של לוי כפות לו
 (3) ונשרפו עם הגדיש
 (ii) פטור ראובן מתשלומין לשמעון על הגדי
 (1) משום דחייב מיתה בגלל עבדו של לוי
 (2) וקם לי' בדרבה מיני'

(ב) רבא בסנהדרין

- (i) ראובן שרדף אחר שמעון להרגו
 (ii) ובשעת רדיפה זו שבר כלים של לוי
 (iii) פטור ראובן מתשלומין דקם לי' בדרבה מיני'

(91) קשיא בין לרש"י בין לתוספות

(א) הרי קבענו

- (i) דהיכא שהרגו ראובן לשמעון מקרי "מיתה לזה" (לשמעון)
 (ii) ובהני גוונא הוי לי' מיתה לזה (לעבד או לשמעון) ותשלומין לזה (ללוי)
 (ב) ותיקשי לרבא דהול"ל דחייב בתשלומין מפני דליכא קם לי' בדרבה מיני'

(ג) שים לב

(i) דלשיטת ר"ת ניחא

(ii) דהרי לשיטתו

(1) בכל התורה כולה חוץ בעדים זוממין

(2) איכא קם לי' בדרכה מיני' במיתה לזה וממון לזה

(02) תירוץ ריב"א כמבואר במהרש"א

(א) האי עבד והאי נרדף ניתן להצילן לכל אדם ואף ללוי

(ב) והלכך חשיב מיתה וממון לחד (ללוי) ומיפטר מטעם קם לי' בדרכה מיני' אף לרבא

(12) מהרש"א

(א) תירוצו של ריב"א לא עולה אלא לברייתא בבבא קמא ולסוגיית רודף בסנהדרין

(ב) אבל

(i) לפרש משנה בהמניח לגבי הא דהדליק את הגדיש בשבת

(1) דהתם חיוב מיתה מדין שבת אתיא ולא מטעם רודף

(ii) לתוספות

(1) אכתי צריכין לתירוץ דלעיל דהיינו דחיוב מיתה לשמים לא מיקרי מיתה "לזה"

(iii) ולרש"י

(1) אכתי קושיית תוספות במקומה עומדת

(22) סוגיא דנערה המאורסה בסנהדרין י.

(א) הקדמה א'

(i) כתובת קטנה ונערה מאורסה לאביה

(ii) כתובת נערה נשואה לעצמה

(iii) כתובת בוגרת לעצמה

(ב) הקדמה ב'

מי מפסיד כתובתה	דין אשה	דין ראובן			ראובן הבא על בתו של שמעון
שמעון	פטורה דאינה בת עונשין	במיתה	ארוסה או נשואה	קטנה	
שמעון	במיתה	במיתה	ארוסה	נערה	
נערה	במיתה	במיתה	נשואה	נערה	
בוגרת	במיתה	במיתה	ארוסה או נשואה	בוגרת	

(ג) הקדמה ג' – שיטת רבא כמבואר בתוספות

(i) עדים שהעידו בראובן דבא על בת שמעון דהיתה מאורסת ללוי

(1) ואשר בשביל זה זממו

(א) ליחייב ראובן מיתת ב"ד

(ב) ולהפסיד לשמעון כתובת בתו

(2) והוזמו

(ii) אז הני עדים

- (1) חייבין מיתה על המיתה שזממו לראובן
(2) וחייבין בתשלומין לשמעון על שזממו להפסיד לשמעון כתובת בתו
(iii) משום
(1) דמיתה לגבי עדים זוממין
(2) במיתה לזה (לראובן) ותשלומין לזה (לשמעון) ליכא קם לי' בדרבה מיני'
(32) מהרש"א חלק א'
(א) קשיא לתוספות
(i) אמאי לא נקטו דחייבין מיתה בין לראובן בין לנערה
(ii) דהרי זממו למיקטל לשניהם במיתת ב"ד
(ב) תירוץ
(1) דלא פסיקא לי'
(2) דיכול להיות דמדובר בקטנה אשר אינה במיתה
(42) מהרש"א חלק ב'
(א) אלו העידו הני עדים זוממין
(i) דראובן בא על בת שמעון שהיתה נערה נשואה או בוגרת
(ii) דכתובתן לעצמן והויין נמי בנות עונשין
(ב) אז
(i) היו אותן עדים זוממין פטורין מלשלם כתובתה להאי נערה או בוגרת
(ii) דהוה מיתה וממון לחד (לאותה נערה או לאותה בוגרת)

דף לא.

תד"ה שעקירה צורך הנחה היא

- 1) הקדמה א'
 - א) ר' נחוניא בן הקנה ס"ל דאיכא קם לי' בדרבה מיני' אף לחייבי כריתות
 - ב) והלכך פטורין חייבי כריתות משלומין
- 2) הקדמה ב'
 - א) אכילת חלב עונשו בכרת
- 3) גמרא
 - א) רב חסדא
 - i) מודה ר' נחוניא בן הקנה בגונב חלבו של חברו ואכלו
 - ii) דלא מיפטר מטעם קם לי' בדרבה מיני'
 - iii) שכבר נתחייב בגניבה על ידי הגבהה קודם שאכל לחלב
 - ב) ר' אבין
 - i) במקרה אשר
 - 1) ראובן זרק חץ בשבת ברשות הרבים מתחלת ארבע לסוף ארבע
 - 2) וקרע שיראין בהליכתו פטור לפני הנחת החץ
 - ii) אז
 - 1) פטור ראובן משלומין מטעם קם לי' בדרבה מיני'
 - 2) שעקירה צורך הנחה היא
 - 3) ומשעת עקירה איתחלה לה איסור שבת
- ג) קשיא
 - i) לימא דפליג רב חסדא על ר' אבין
 - ii) דהרי
 - 1) בגונב חלבו נמי לכאורה איצטריך להגביהו לצורך אכילה
 - 2) אשר לכן כבר בשעת הגבהה איתחלה איסור אכילת חלב
 - 3) ולרב חסדא לכאורה הל"ל דמיפטר מטעם קם לי' בדרבה מיני'
- ד) תירוץ
 - i) לשון א'
 - 1) בדר' אבין
 - א) היינו טעמא דאמרינן עקירה צורך הנחה
 - ב) דאי אפשר להנחה בלא עקירה
 - ג) והלכך מיחשב כאלו איתחלה לאיסור שבת בשעת עקירת החץ

(2) בדר' חסדא

- (א) אפשר לאכילה בלא הגבהה דאי בעי גחין ואכיל
(ב) ולכן ליכא למימר דמשעת הגבהה איתחלה לה איסור אכילת חלב
(ii) לשון ב'

(1) בדר' אבין

- (א) היינו טעמא דאמרינן עקירה צורך הנחה
(ב) דאי בעי לאהדורה לא מצי מהדר לה דהרי זרקו לחץ
(ג) והלכך מיחשב כאלו קרע לשיראין בשעת עקירה

(2) בדר' חסדא

- (א) מצי מהדר לה
(ב) ולכן ליכא למימר דמשעת הגבהה איתחלה לה איסור אכילת חלב

(ה) שאלה

(i) מאי בינייהו דהני לישני

(ו) תשובה

(i) מעביר חץ בשבת איכא בינייהו

(1) דללישנא א'

(א) אכתי אי אפשר להנחה בלא עקירה

(i) והלכך איסור העברה איתחלא משעת עקירה

(2) וללישנא ב'

(א) הרי מצי להדורה דהרי לא זרקו אלא העבירו

(i) והלכך לא מיחשיב כאלו קרע לשיראין בשעת עקירה

(4) בבא קמא ע.

(א) משנה וגמרא

(i) גנב [בחול] ומכר בשבת ע"י זריקה לחצר של לוקח

(ii) פטור מתשלומי ד' וה'

(iii) משום

(1) דבשעה שנתחייב מיתה על העברה לרשות לוקח

(2) נתחייב ד' וה' על מכירתו ללוקח

(3) וקם לי' בדרכה מיני'

(ב) גמרא

(i) קשיא

(1) מכי מטי לאויר חצר לוקח נגמר המכר ונתחייב בד' וה'

(2) ואינו מתחייב בנפשו משום שבת עד שתנוח

(3) וליכא קם לי' בדרבה מיני'

(5) תוספות

(א) קשיא על קושיית הגמרא

(i) הרי עקירה זו צורך הנחה היא

(1) בין ללשון א'

(א) משום דאי אפשר לעקירה בלא הנחה

(2) בין ללשון ב'

(א) משום דבזורק עסקינן

(ב) ובזורק לא מצי להדורה

(ii) וניחא הא דפטור מד' וה' מכוח קם לי' בדרבה מיני'

(iii) ואמאי מקשינן בגמרא דליכא קם לי' בדרבה מיני'

(ב) תירוץ ר"ת

(i) קושיית גמרא בבבא קמא אתיא כר' ירמיה בגיטין דף נב:

(ii) דלית לי' דעקירה צורך הנחה היא

(6) והי לך סוגיא דר' ירמיה בגיטין והמשך ביאור תוספות

(א) משנה

(i) המנסך יינו של חבריו במזיד חייב בתשלומין על שגזל ליין בהגבהה

(ב) גמרא

(i) קשיא

(1) ליפטר מטעם קם לי' בדרבה מיני'

(2) דהרי נתחייב בנפשו מחמת שניסך

(ii) תירוץ דר' ירמיה

(1) משעת הגבהה ע"מ לגזלו הוא דקנה ליין וחייב בתשלומין

(2) ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך

(7) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) ללשון א' בגמרא דידן

(1) דאליבא דהאי לישנא

(2) כשאי אפשר לעקירה בלא הנחה אתחלה איסור שבת משעת עקירה

(ii) תיקשי

(1) דהכא נמי נימא דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה

(2) ונמצא דכבר איתחלה לה איסור ניסוך משעת הגבהה

(3) ואכתי לא תירץ ר' ירמיה הא דחייב בתשלומין ולא מיפטר מטעם קם לי' בדרבה מיני'

- (ב) תירוץ ר"ת
- (i) מוכרח דר' ירמ' לית לי' להאי לישנא א'
(1) ולא אמרינן
- (א) דמחמת דאי אפשר לעקירה בלא הנחה
(ב) מיחשב איסור שבת כאלו אתחלה בשעת עקירה
- (ג) והיינו דקאמר רבינו תם
- (i) אשר לר' ירמ' מובן הא דמקשין בבבא קמא
(ii) דליכא קם לי' בדרכה מיני' לגנב דזורק גניבה לרשות לוקח בשבת
- (ד) שאלה
- (i) האם מוכרח נמי למימר דר' ירמ' לית לי' נמי ללישנא ב'
(1) אשר לאותו לשון באופן דאי אפשר להדורה
(2) קא מיפטר מטעם קם לי' בדרכה מיני'
- (ה) תשובה
- (i) לא
(ii) דהרי בגוונא דגיטין לא זרק ליינ ולאחר שגזלה אכתי מצי להדורה ושלא לנסכה
(iii) וא"כ יכול להיות
- (1) דר' ירמ' אכן סבירא לי' כלשון ב' באופן דבקושטא איכא זריקה
- (ו) קשיא
- (i) הרי במרובה מדובר בגנב שמכר ע"י זריקה
(ii) ואה"נ דר' ירמ' לא ס"ל כלשון א'
(iii) ברם ללשון ב' תיקשי
- (1) דהרי עקירה צורך הנחה היכא דזורקה ולא מצי להדורה
(2) ואכתי קשה הא דמקשין במרובה דליכא קם לי' בדרכה מיני'
- (ז) תירוץ
- (i) הגם דקבענו דאינו מוכרח מהאי דגיטין דר' ירמ' קא פליג על לשון ב'
(ii) מכל מקום בקושטא
(1) ר' ירמ' אף לישנא ב' לית לי'
(2) ולכן אף היכא דלא מצי להדורה נמי לא ס"ל דעקירה צורך הנחה היא
(3) ולא ס"ל דקא מיפטר מטעם קם לי' בדרכה מיני'
- (ח) קשיא
- (i) אם כן אמאי לא קאמר ר' ירמ' דיני' אף באופן זריקה דלא מצי להדורה
- (ט) תירוץ
- (i) אין לדייק ככה

- (ii) והי לך ראי' בענין דומה
- (1) קשיא ללשון א' בסוגיא דידן בכתובות
- (א) מאחר דללשון א' הא דלא מצי להדורה לא מעלה ולא מוריד
- (ב) תיקשי להאי לישנא אמאי קאמר ר' אבין הזורק חץ במקום למימר **המעביר** חץ
- (2) תירוץ
- (א) מוכרח דללשון א' מצד איזה סברא אין מדייקין ככה בלישנא דר' אבין
- (3) והכי נמי בהאי דגיטין אל תידוק הא דלא נקטי ציור של זריקה
- (8) המשך תוספות
- (א) "אבל אם אפשר לניסוך בלא הגבהה לא פליג ר' ירמי' אדרבי אבין
- (ב) ובהגוזל משמע קצת דר' ירמי' פליג אדר' אבין"
- (9) מהרש"א – ביאור דברי תוספות אלו
- (א) שאלה
- (i) נימא דר' ירמי' סבירא לי' כלישנא א' דר' אבין
- (ii) והיינו טעמא
- (1) דבמנסך לא מיפטר מטעם קם לי' בדרבה מיני'
- (2) משום דבקושטא אפשר לניסוך בלא הגבהה
- (ב) תשובה
- (i) מכל מקום משמע בפרק הגוזל דר' ירמי' פליג אדר' אבין

דף לא:

תד"ה מהלך כעומד

(1) ברייתא כמבואר בגמרא

(א) הגונב כיס בשבת חייב בתשלומין

(ב) שאלה

(i) כשמוציאו גנב לכיס מרשות בעלים הרי מתחייב בנפשו משום איסור הוצאה בשבת

(ii) ואמאי לא מיפטר מכוח קם לי' בדרבה מיני'

(ג) תשובה

(i) כבר נתחייב בגניבה ע"י הגבהה

(ii) קודם שיבא לידי חיוב מיתת ב"ד ע"י הוצאה מרשות בעלים

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) האי הגבהה צורך הוצאה היא

(ii) כלומר דעקירת הכיס על ידי הגבהה צורך הנחה מחוץ לרשות בעלים היא

(iii) והלכך נימא

(1) דחיוב שבת אתחלה לה מעת שהגביה ועקר לכיס

(2) ודקם לי' בדרבה מיני'

(ב) הקדמה א' לתירוץ דגמרא

(i) סטיו מקום פטור הוא לגבי דיני הוצאה בשבת

(ג) הקדמה ב'

(i) כדי ליחייב על איסור הוצאה מרשות לרשות בשבת

(ii) איצטריך אשר בין עקירה בין הנחה לא ליהוי במקום פטור

(ד) הקדמה ג'

(i) במסכת שבת ה: קאמר בן עזאי

(1) דהמעביר מרשות היחיד לרה"ר דרך סטיו שהיא מקום פטור

(2) אינו עובר על איסור הוצאה מרשות לרשות בשבת

(3) משום דמהלך כעומד דמי

(א) כלומר דבכל פסיעה ופסיעה דידי' עושה עקירה והנחה

(4) ולכן

(א) לעקירה בתרייתא דידי' מרה"י ליכא הנחה אלא במקום פטור

(ב) ולהנחה ראשונה דידי' ברה"ר ליכא עקירה אלא ממקום פטור

(ה) תירוץ

- (i) ברייתא דידן אתיא כבן עזאי
- (ii) נמצא
- (1) דעקירה אשר בגינ' עובר איסור הוצאה בשבת
- (א) היינו עקירה בתרייתא דיד' ברשות היחיד
- (ב) ולא עקירה קמייתא בו הגביה לכיס וגנבו
- (iii) ומוכן דליכא למימר דעקירה קמייתא דיל' צורך הנחה היא
- (3) תוספות
- (א) קשיא
- (i) תינה
- (1) הוצאה מרשות היחיד לרה"ר
- (2) דלא בעי העברה ד' אמות ובעקירה בתרייתא סגי לה
- (ii) ברם תיקשי
- (1) העברה ד' אמות ברה"ר האיך חייב לבין עזאי
- (2) הלא בין כל עקירה להנחה דילה ליכא ד' אמות
- (ב) תירוץ
- (i) הלכתא גמירי לה דלגבי העברה ברה"ר לא אמרינן מהלך כעומד דמי
- (ג) קשיא
- (i) ונילף מן האי הלכתא
- (ii) דלא אמרינן מהלך כעומד דמי אף לגבי מוציא מרשות לרשות דרך מקום פטור
- (ד) תירוץ
- (i) שאני העברה ברשות הרבים דכולה מקום חיוב היא
- (ii) משא"כ
- (1) במוציא מרה"י לרה"ר דרך מקום פטור אשר אינו מקום חיוב
- (2) לא אמרינן בי' דהלכתא גמירי לן דלא אמרינן מהלך כעומד דמי
- (4) מהרש"א
- (א) קשיא
- (i) הרי בגוון דגנב המוציא כיס מרשות היחיד לרה"ר בשבת ליכא מקום פטור ביניהן
- (ii) והל"ל הכא נמי דהלכתא גמירי לן דלא אמרינן מהלך כעומד
- (ב) תירוץ
- (i) האי הלכתא גמירי לן דליכא דין מהלך כעומד אין לאמרו אלא באופן דאם איכא דין מהלך כעומד ליכא איסור שבת
- (ii) משא"כ בנידון דידן
- (1) דאיכא איסור הוצאה בשבת אף אלו מהלך כעומד דמי

(2) ואין ענין למהלך כעומד אלא לגבי קם לי' בדרבה מיני' ביחס לתשלומין

תד"ה מגרר ויוצא

(1) ברייתא

(א) רישא

(i) הגונב כיס בשבת על ידי הגבהה ומוציאו מרשות בעלים חייב בתשלומין

(1) שכבר נתחייב בגניבה ע"י הגבהה ברשות בעלים

(2) קודם שיבא לידי איסור סקילה ע"י הוצאה מרשות בעלים

(3) וליכא קם לי' בדרבה מיני'

(ב) סיפא

(i) היל' מגרר ויוצא פטור

(ii) שהרי

(1) לא הגביהו ולא קנאו אלא בהוצאה מרשות בעלים

(2) ובשעת הוצאה עובר נמי באיסור שבת

(3) נמצא דאיסור שבת וגניבה באין כאחד

(4) וקם לי' בדרבה מיני'

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) ברישא נמי נימא דפטור מטעם קם לי' בדרבה מיני'

(ii) משום דהגבהה צורך הוצאה היא וחייב שבת אתחלה משעה שהגביה ועקר לכיס

(ב) תירוץ

(i) הב"ע כשעמד לפוש

(ii) והלכך האי הגבהה אינה אותה עקירה אשר בגינה חל עלי' איסור שבת

(ג) קשיא

(i) אבל עומד לכתף פטור

(1) דבגוון זה אכן הו"א האי הגבהה אותה עקירה אשר בגינה איתחייב

(ii) אז בסיפא

(1) אמאי נוקטין בברייתא

(א) דהיכא דגזל בהגבהה אי אפשר להציע ציור דאית בל' קם לי' בדרבה מיני'

(ב) ואשר דוקא במגרר ויוצא איתא לקם לי' בדרבה מיני'

(iii) עדיפא הוי לה לברייתא

(1) למיפליג וניתני בדידה

(2) ולמילף דאף בהגבהה איכא קם לי' בדרבה מיני' כשלא עמד אלא לכתף

מיפליג ומיתני בדידה		ברייטא	
סיפא	רישא	סיפא	רישא
הגביהו ועמד לכתף איכא קלבד"מ	הגביהו ועמד לפוש ליכא קלבד"מ	לא הגביהו ומגרר איכא קלבד"מ	הגביהו ועמד לפוש ליכא קלבד"מ

(ד) תירוץ

- (i) אין הכי נמי
(ii) ומוכרח דרישא דברייטא לא קסמיך על הא דעמד לפוש לנמק הא דליתא קם לי' בדרכה מיני'
(iii) אלא

(1) הייני טעמא דברייטא ליכא קם לי' בדרכה מיני'

(2) דאתיא כבן עזאי דמהלך כעומד דמי ועקירת כל פסיעה הויה עקירה

(iv) והלכך

(1) חיוב גניבה אתיא לי' בהגבהה ברשות היחיד

(2) וחיוב שבת לא אתחלה

(א) עד לאח"כ בפסיעה בתרייתא ברה"י

(ב) אשר ע"י אותה פסיעה עקרו לכיס להוציאו מרשות בעלים

(ה) קשיא

- (i) אבל הגביהו וזרקו מאי פטור דחיוב שבת אתחלה מעקירה דילי' כשהגביהו לזרוק אותו
(ii) אז בסיפא

(1) אמאי נוקטין בברייטא

(א) דהיכא דגזל בהגבהה אי אפשר להציע ציור דאית בי' קם לי' בדרכה מיני'

(ב) ואשר דוקא במגרר ויוצא איתא לקם לי' בדרכה מיני'

(iii) עדיפא הוי לה לברייטא

(1) למיפליג וניתני בדידה

(2) ולמילף דאף בהגבהה איכא קם לי' בדרכה מיני' כשזרקו לאחר הגבהה

מיפליג ומיתני בדידה		ברייטא	
סיפא	רישא	סיפא	רישא
הגביהו וזרקו איכא קלבד"מ	הגביהו והלך ליכא קלבד"מ	לא הגביהו ומגרר איכא קלבד"מ	הגביהו והלך ליכא קלבד"מ

(ו) תירוץ

- (i) מגרר ויוצא איצטרכי לי'
(ii) סד"א אין דרך הוצאה בכך ואין כאן חיוב שבת
(iii) קא משמע לן

(3) תוספות

(א) קשיא

- (i) לעיל כדהוי סברי דבעומד לפוש קא מיירי
(ii) והקשו דנפלוג ונתני בדידה: במה דברים אמורים בעומד לפוש אבל עומד לכתף פטור

(iii) אמאי לא תירצו כמו כן אשר "מגרר ויוצא איצטריכא לי"

(ב) תירוץ

(i) הא דבעומד לכתף איכא קם לי' בדרכה מיני'

(ii) רבותא **ביותר** מרבותא דמגרר דרך הוצאה היא

(4) מהרש"א

(א) הקדמה

(i) באופן אשר דין א' ודין ב' שוין ברבותייהו אבל דין א' חשיב "מיפליג ומיתני בדידה"

(1) אז עדיף לן למיתני דין א'

(ii) אבל באופן אשר רבותא של דין ב' גדולה מרבותא של דין א'

(1) אז עדיף לן למיתני דין ב' אע"ג דדין א' חשיב "מיפליג ומיתני בדידה"

(ב) קשיא א'

(i) לתרץ קושיית תוספות הוי סגי להו למימר

(1) אשר הא דבעומד לכתף איכא קם לי' בדרכה מיני'

(2) והא דגרירה דרך הוצאה היא בשבת

(ii) **דומין** ברבותייהו

(iii) ולכן

(1) לא תרצו לעיל דאתא לאשמועינן דין גרירה

(2) דבדומין ברבותייהו עדיף לן למיפליג ולמיתני בדידה

(ג) קשיא ב'

(i) אכן הוי להו לתוספות להקשות ולתרץ ככה:

(ii) קשיא

(1) מאי שנא

(א) דכשהקשו לעיל ניפליג וניתני בדידה לגבי עומד לכתף

(i) לא תרצו דקמ"ל דגרירה דרך הוצאה היא בשבת

(ב) ברם כשמקשין הכא ניפליג וניתני בדידה לגבי זריקה

(i) תירצו דקמ"ל דגרירה דרך הוצאה היא בשבת

(iii) תירוץ

(1) דין גרירה שהיא דרך הוצאה בשבת אין רבות' גדולה מרבותא דעומד לכתף

(א) והלכך עדיף לן למיפליג ולמיתני בדידה

(2) דין גרירה שהיא דרך הוצאה בשבת רבות' גדולה מרבותא דזריקה לאחר הגבהה

(א) והלכך לא עדיף לן למיפליג ולמיתני בדידה

תד"ה אלא במיצעי

- (1) ברייתא כמבואר בגמרא
 - (א) גנב שהי' מגרר [מושך] בכיס בשבת ויוצא
 - (ב) קנה לגניבה
 - (ג) וגם עבר באיסור הוצאה בשבת
- (2) שים לב
 - (א) דברייתא נוקטת
 - (i) חדא
 - (1) דמשיכה דרך הוצאה היא לענין שבת
 - (ii) ועוד
 - (1) דמשיכה מעשה קנין היא
 - (3) גמרא
 - (א) במיצעי איירי דמשיכה דידהו דרך הוצאה היא לענין שבת
 - (ב) ולא איירי בזוטרי דלאו אורח' במשיכה אלא בהגבהה וליכא חיוב שבת
 - (4) תוספות
 - (א) בזוטרי איכא אופן מסוים דדרכן להוציאן במשיכה ואיכא חיוב שבת
 - (5) מהרש"א
 - (א) אעפ"כ לית לאוקמה לברייתא בזוטרי
 - (ב) דזוטרי אין נקנין במשיכה

תד"ה רב אשי אמר

- (1) ברייתא כמבואר בגמרא
 - (א) גנב שהי' מגרר [מושך] בכיס בשבת ויוצא
 - (i) קנה לגניבה וגם עבר באיסור הוצאה בשבת
 - (ב) ומחמת שאיסור שבת וגניבה באין כאחד
 - (i) פטור מתשלומין דקם לי' בדרבה מיני'
- (2) גמרא
 - (א) ברייתא קמ"ל דמשיכה דרך הוצאה היא בשבת
 - (ב) קשיא
 - (i) אי ברברבי פשיטא דאורח' הוא
 - (ii) אי בזוטרי לאו אורח' היא
 - (ג) תירוצ'
 - (i) במיצעי

(ד) הקדמה

(i) נקטינן בשלב זה

(1) אשר משיכה אינה קונה ברה"ר וברה"י

(2) והגבהה קונה בשניהן

(ה) קשיא

(i) באיזו אופן קנאו גנב לכיס ברה"ר

(ii) ובאיזו אופן באין כאחד האי קנין והאי איסור הוצאה בשבת

(ו) תשובה

(i) רב אשי אמר וכו'

(3) רש"י ר"י ור"ת קא מיפליגי בתירוץ של רב אשי

(4) גרסת רש"י בתירוץ של רב אשי

(א) "כגון שצירף ידו למטה מג' וקיבלו

(ב) כדרבא דאמר רבא ידו של אדם חשובה לי' כד' על ד"'

(5) ביאור רש"י בתירוץ של רב אשי

(א) בתחילה

(i) גררו גנב לכיס מרשות בעלים ולא הגביהו ברשות בעלים למעלה מג'

(ii) והלכך לא קניא מקמי דהוציאו מרשות בעלים

(ב) ולאח"כ

(i) ברגע שהוציא לכיס לרשות הרבים ביד ימינו

(ii) צירף יד שמאלו מתחת לג' ונתנו לכיס לתוך יד שמאלו

(ג) עכשיו

(i) כשנתנו לכיס ליד שמאלו קנאו לכיס בהגבהה אע"ג דיד שמאלו היתה למטה מג'

(ii) כדרבא

(1) דידו של אדם חשיבא כד' על ד' לענין שבת

(2) וה"נ חשיבא לגבי קנין אף למטה מג'

(6) תוספות

(א) קשיא א'

(i) לגבי קנין

(1) פשיטא דידו קניא בין למעלה מג' בין למטה מג'

(2) ולא איצטריך למיסמך אהא דרבא

(ב) קשיא ב'

(i) אלו אתא רב אשי לנמק הא דלא קנאו הגנב לכיס עד שהוציאו לרשות הרבים

(ii) לא הוצרך רב אשי למימר דלא הגביהו למעלה מג' ברשות בעלים

- (iii) דסגי ל' למימר דמיירי באסקופה גבוה ג'
 (1) {פרטי דין אסקופה גבוה ג' אינן מענייננו}
- (iv) ונמצא דאכתי קשה הא דאיצטריך למימר דצירף ידו למטה מג'
 (7) גרסת ר"י בתירוץ של רב אשי
 (א) בקושטא מציע רב אשי ב' תירוצים
 (ב) תירוץ א'
 (i) "כגון שצירף ידו למטה מג' וקיבלו"
 (ג) תירוץ ב'
 (i) "אי נמי כדרבא דאמר רבא ידו של אדם חשובה ל' כד' על ד'"
 (8) ביאור ר"י בתירוץ של רב אשי כמבואר במהרש"א
 (א) עיקר תירוץ של רב אשי אתיא לנמק דקנאו ברה"ר ע"י שקיבלה בידו
 (ב) ואכן
 (i) לא איצטריך רב אשי להביא סייעתא ממימרא דרבא דמצי לקנות ביד
 (1) דפשיטא לן דידו קונה
 (ii) וגם לא איצטריך להוסיף דקונה אף למטה ג'
 (1) דאף זו נודע לן מכבר דידו של אדם קונה לו בכל מקום
 (ג) והא דמדגיש רב אשי למטה מג' והא דקא סמיך רב אשי אהא דרבא היינו להציע ב' תירוצים על
 קשיא זו:
 (i) קשיא
 (1) הרי ליכא הנחה בשבת כי אם בד' על ד'
 (2) ואמאי אמרת דעבר על איסור הוצאה בשבת
 (ii) ומתרץ רב אשי בב' אופנים:
 (1) תירוץ א'
 (א) מיירי כשצירף ידו למטה מג' וקיבלו בעוד שכיס היתה למטה מג'
 (ב) ומחמת דין לבוד חשיב כאלו הניחו בקרקע דהוי מקום ד' על ד'
 (2) תירוץ ב'
 (א) "אי נמי כדרבא"
 (i) דלענין שבת חשיבא ידו כד' על ד'
 (ii) ולא איצטריך למיסמך על דין לבוד
 (9) גרסת רבינו תם בתירוץ של רב אשי
 (א) כגון שצירף ידו למטה מג' וקיבלו
 (ב) אי נמי וכדרבא
 (i) דאמר רבא ידו של אדם חשובה ל' כד' על ד'

(ג) שים לב

(i) ראשית

(1) דלרבינו תם לא מייתנין למימרא דרבא בענין "חשובה כד' על ד'"

(ii) ועוד

(1) אשר בסוף דברי ר"ת כתיב

(2) "ודוקא צירף ידו למטה מג' דלמעלה מג' שמי' אגד דבתר גופו גרירא"

01) ביאור רבינו תם בתירוץ של רב אשי כמבואר במהרש"א

(א) בדומה לשיטת ר"י

(i) עיקר תירוץ של רב אשי אתיא לנמק דקנאו ברה"ר ע"י שקיבלה בידו

(ii) ואכן

(1) לא איצטריך רב אשי להביא סייעתא ממימרא דרבא דמצי לקנות ביד

(א) דפשיטא לן דידו קונה

(2) וגם לא איצטריך להוסיף דקונה אף למטה ג'

(א) דאף זו נודע לן מכבר דידו של אדם קונה לו בכל מקום

(ב) והא דמדגיש רב אשי למטה ג' והא דקא סמיך רב אשי אהא דרבא היינו להציע תירוץ לקושיית גמרא דלעיל

(i) קשיא

(1) "במאי אי ברברבי אורחלי הוא ופשיטא היא דהוצאה היא לענין שבת"

(ii) תירוץ

(1) לעולם ברברבי משתעי וקמ"ל רבותא זו:

(א) דאגד יד לאו שמי' אגד למטה מג' לענין שבת

(ב) כמימרי' דרבא בפרק המצניע לגבי אגד יד

(iii) והלכך

(1) אף אם מדובר כשגוף הגנב נשאר בפנים

(2) והוציא יד שמאלו לרה"ר וביד ימינו מגרר לכיס לתוכה

(iv) אז

(1) אם היתה יד שמאלו למעלה מג'

(א) איכא אגד יד ובתר גופו גרירא וליכא איסור הוצאה בשבת

(2) אבל אם היתה יד שמאלו למטה מג'

(א) ליכא אגד יד ואיכא איסור הוצאה בשבת

11) מהרש"ל כמבואר בנימוקי הגרי"ב

(א) קשיא

(i) לשיטת ר"י ניחא

(1) דלא קנאו גנב ברשות בעלים אף אלו הגביהו למעלה מג'

(2) דמיירי באסקופה למעלה מג'

(ב) אבל

(i) לשיטת רבינו תם אין לתרץ ככה משום איזה טעם (עיין בנימוקי הגרי"ב)

(ii) ואכתי תיקשי אמאי לא קנאו גנב מכבר כשהגביה למעלה מג'

(ג) תירוצ

(i) אע"ג דעיקר תירוצו דרב אשי דלמטה מג' לענין שבת אתיא כמו שפירשנוהו לפי שיטת מהרש"א

(ii) מ"מ אתא לפרושי אף לגבי קנין לתרץ האי קושיא גופה

(1) כלומר דלא קנאו מכבר ברשות בעלים משום דלא גררו למעלה מג'

(ד) קשיא

(i) א"כ אמאי מוסיפין תוספות

(1) "ודוקא צירף למטה מג' דלמעלה מג' שמי' אגד דבתר גופו גרירא"

(2) דמשמע דלא אוקי לה ר"ת להאי דלמטה מג' אלא לענין שבת

(ה) תירוצ

(i) הני דברים אינן מתירוצ רבינו תם

(ii) ולא כיוונו תוספות אלא לאמיתת הענין כלומר להדגיש האי דינא דאגד יד לענין שבת

(21) מהרש"א

(א) קשיא על מהרש"ל

(i) אף לר"ת מצינו לאוקי לה באסקופה גבוה ג'

(ii) נמצא דלענין קנין לא איצטריך להאי דלמטה מג' כל עיקר

(iii) והני דברי ר"ת כפשיטן נאמרו לפרש דרב אשי לא אמר למטה מג' אלא לענין שבת